به نام خدا نام و نام خانوادگی: ..... پایه: دوازدهم رشته:علوم انسانی آزمون:جامعه شناسی(۳)	وزارت آموزش و پرورش اداره کل آموزش و پرورش استان اردبیل مدیریت آموزش و پرورش ناحیه یک دبیرستان:راهیان صادق	سال تحصیلی۱۴۰۴-۱۴۰۵ تاریخ آزمون: ۱۴۰۴/۱۰/ مدت آزمون:70 دقیقه شماره صندلی:	

۱	**در عبارات زیر،گزینه های صحیح(ص) و غلط(غ) را مشخص کنید.** الف)دانش عمومی گسترده ترین بخش ذخیره دانشی است. ... ج)روش تجربی توان فهم معنای کنش انسان را ندارد. ... د)رویکرد تبیینی بر روی معنای کنش های انسان تمرکز دارد. ... ه)در جامعه شناسی تبیینی ،روش مطالعه جامعه و طبیعت یکسان دانسته می شود. ... ز)از دیدگاه تبیینی، جامعه محصول و مخلوق کنشهای اجتماعی انسانهاست. ... ح)تمامی شناختهای موجود در دانش عمومی با دانش علمی ناسازگار است. ...	۱/۵
۲	**جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید.** الف)نظم اجتماعی در نتیجه ..... که ما انسانها برای با هم زندگی کردن پذیرفته ایم،برقرار می شود. ب)جامعه شناسان برای شناخت نظم اجتماعی از امور آشنا و مانوس، ..... می کنند. ج)ماکس وبر از سلطه نظم اجتماعی افراطی که گویا هدفی جدا از انسانها دارد، با عنوان ..... یاد می کند. د)جهانهای اجتماعی مختلف براساس ..... خود تعاریف متفاوتی از دانش علمی دارند.	۲
۳	**به سئوالات زیر پاسخ کوتاه دهید.** الف)خشت بنای جامعه چیست؟ ب)الگوی جامعه شناسی تبیینی کدام دسته از علوم بود؟ ج)نظریه پردازان کنش اجتماعی،کدام ویژگیهای کنش را مهم تر می دانند؟ د) در رویکرد تفسیری از کدام نوع از روشهای تحقیقی استفاده می کنند؟ ه)برای فهم انگیزه افراد از کنش هایشان،از چه روشی باید استفاده کرد؟ و)چرا سربازان جنگ های نامنظم توانی فراتر از نظم موجود به دست می آورند؟	۳

www.kanoon.ir

۴	**مفاهیم زیر را تعریف کنید.** الف)ذخیره دانشی: ب)ساختار اجتماعی:	۱
۵	جهان متجدد غرب چه دیدگاهی در مورد دانش علمی دارد؟	۱
۶	تعارض میان دانش علمی و عمومی با چه روشهایی حل می شوند؟	۱
۷	دو مورد از فواید علوم اجتماعی را بنویسید.	۱
۸	از پیامدهای نادیده گرفتن کنش در زندگی اجتماعی انسان،**سقوط ارزش ها** را توضیح دهید.	۲
۹	فهم هر کنشی مستلزم چیست؟	۱
۱۰	از نظر وبر،جامعه شناس چه وظیفه ای در قبال آرمانها و ارزشها دارد؟	۱
۱۱	از روشهای کیفی پژوهش، **قوم نگاری** را توضیح دهید.	۱
۱۲	دو سطح مطالعه جامعه شناسی، چه موضوعی را مبنای بررسی خود قرار می دهند؟ الف)جامعه شناسی خرد: ب)جامعه شناسی کلان:	۱

www-kanoon-ir

۱۳ جدول زیر را در مورد موضوع،روش و هدف دو رویکرد جامعه شناسی پر کنید. ۲

رویکرد	موضوع	روش	هدف
الف)تبیینی	.....	.....	پیش بینی و کنترل پدیده های اجتماعی
ب)تفسیری	.....	تفسیر(نگاه از درون برای فهم معنای پدیده ها)	.....

۱۴ هرتوضیح در سمت راست به کدام مفهوم سمت چپ مربوط است؟(دو مفهوم اضافی است) ۱/۵

توضیح	مفهوم
الف.پیش بینی رفتار دیگران و همکاری با آنها را ممکن می سازد.	۱.فلسفه
ب.موضوع آن اصل وجود یا قوانین کلی هستی است.	۲.علوم طبیعی
ج.بر آنچه مشاهده می شود،تمرکز دارد و معانی کنش را نادیده می گیرد.	۳.علوم انسانی و اجتماعی
د.به این دسته از علوم به دلیل فهم معانی کنش،علوم تفهمی می گویند.	۴.نظم اجتماعی
ه.به این دسته علوم که ابزار تسلط انسان بر طبیعت است،علوم ابزاری می گویند.	۵.نظام اجتماعی
و.به ساختار اجتماعی پویا می گویند.	۶.ساختار اجتماعی

۷.رویکرد تبیینی
۸.رویکرد تفسیری

www-kanoon-ir

.۱

الف) ص/توضیح: در کتاب ذکر شده که دانش عمومی (عرفی) گسترده‌ترین بخش ذخیره دانشی بشر است و همه افراد در زندگی روزمره از آن استفاده می‌کنند.

ج) ص/توضیح: در رویکرد تفسیری (تفهمی) گفته می‌شود که روش تجربی صرف (مانند علوم طبیعی) برای فهم معنای کنش‌های انسانی کافی نیست و نیاز به روش‌های کیفی و تفسیری است

د) غ/توضیح: رویکرد تبیینی (علّی) به دنبال کشف روابط علّی و قوانین عام در پدیده‌های اجتماعی است، در حالی که تمرکز بر معنا مربوط به رویکرد تفهمی (تفسیری) است

ه) ص/ توضیح: در رویکرد تبیینی (مبتنی بر الگوی علوم طبیعی) روش مطالعه جامعه مشابه روش مطالعه طبیعت در نظرگرفته می‌شود.

ز)غ/توضیح: این گزاره بیشتر به رویکرد تفسیری نزدیک است. در دیدگاه تبیینی، جامعه اغلب به عنوان واقعیتی عینی و فراتر از اراده فردی در نظر گرفته می‌شود (مشابه دیدگاه دورکیم)

ح) غ/ توضیح: هرچند دانش علمی با دانش عمومی تفاوت دارد، اما برخی از شناخت‌های دانش عمومی ممکن است با یافته‌های علمی هم‌سو باشند یا حتی زمینه‌ساز شکل‌گیری دانش علمی شوند. ناسازگاری کامل وجود ندارد

.۲

الف) نظم اجتماعی در نتیجه قواعد و هنجارهایی که ما انسان‌ها برای با هم زندگی کردن پذیرفته‌ایم، برقرار می‌شود

ب) جامعه‌شناسان برای شناخت نظم اجتماعی از امور آشنا و مانوس، فاصله‌گیری می‌کنند

ج) ماسک و بر از سلطه نظم اجتماعی افراطی که گویا هدفی جدا از انسان‌ها دارد، با عنوان بت‌وارگی یاد می‌کند

د) جهان‌های اجتماعی مختلف بر اساس فرهنگ و ارزش‌های خود تعاریف متفاوتی از دانش علمی دارند

.۳

الف) کنش اجتماعی (یا روابط اجتماعی)

ب) علوم طبیعی (تجربی)

ج) معنادار بودن کنش/ جهت‌گیری کنش نسبت به دیگران/قابل فهم بودن کنش برای دیگران

www.kanoon.ir

د) روش های کیفی

ه) روش تفسیری (تفهمی) یا درک همدلانه

و) زیرا آنان با زیر پا گذاشتن هنجارهای رسمی و استفاده از روش‌های غیرمتعارف (مانند خشونت، ترور، بسیج احساسی)، ساختارهای نظم موجود را به چالش کشیده و قدرت جدیدی خلق می‌کنند

.٤

الف) ذخیره دانشی: مجموعه‌ای از دانش‌ها، باورها، اطلاعات و تجربیاتی که در یک جامعه یا گروه اجتماعی انباشته شده و از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شود. این ذخیره، چارچوبی برای تفسیر جهان و عمل کردن در آن فراهم می‌کند

ب) ساختار اجتماعی: الگوهای پایدار و سازمان‌یافته روابط اجتماعی، نهادها، هنجارها و نقش‌هایی که رفتار افراد در جامعه را شکل می‌دهند و نظم اجتماعی را ایجاد می‌کنند. ساختار اجتماعی هم محدودکننده و هم امکان‌بخش کنش افراد است

.٥

در جهان متجدد غرب، دانش علمی به عنوان معتبرترین و عینی‌ترین شکل شناخت تلقی می‌شود که از طریق روش‌های تجربی، عقلانی و عینی به دست می‌آید. این دیدگاه علم را بی‌طرف، جهان‌شمول و پیشرونده می‌داند و آن را موتور اصلی پیشرفت، توسعه فناوری و سیاستگذاری می‌پندارد

.٦

١. گفت‌وگوی علمی-عمومی: ایجاد فضای تعاملی بین دانشمندان و عامه مردم برای انتقال صحیح یافته‌های علمی

٢. آموزش و ترویج علمی: دانش از طریق نظام آموزشی و رسانه‌ها

٣. نقد دانش عمومی با معیارهای علمی: بررسی و تصحیح باورهای عمومی بر اساس شواهد علمی

٤. تلفیق در موارد ممکن: استفاده از دانش عمومی به عنوان نقطه آغاز پژوهش یا در نظر گرفتن زمینه فرهنگی در کاربرد علم

.٧

١. شناخت عمیق‌تر پدیده‌های اجتماعی: کمک به درک ساختارها، نهادها، تغییرات و مشکلات جامعه

٢. کمک به سیاستگذاری و حل مسائل اجتماعی: ارائه تحلیل‌های مبتنی بر شواهد برای طراحی برنامه‌های رفاهی،آموزشی، اقتصادی و فرهنگی

.٨

www-kanoon-ir

وقتی کنش انسان‌ها (با انگیزه‌ها، معناها و اراده‌ی فردی) در تحلیل اجتماعی نادیده گرفته شود، جامعه به صورت یک ساختار جبری و مکانیکی تصور می‌شود که در آن افراد فقط تابع قوانین بیرونی هستند. در چنین شرایطی، ارزش‌ها به عنوان اموری تحمیلی و بی‌ربط به زندگی واقعی افراد جلوه می‌کنند، احساس تعلق و تعهد اخلاقی کاهش یافته وبی‌هنجاری (آنومی) افزایش می‌یابد. در نتیجه، ارزش‌ها کارکرد هدایتگری و انسجام‌بخشی خود را از دست داده و دچار «سقوط» یا بیمعنایی می‌شوند.

۹. فهم هر کنش مستلزم درک معنای ذهنی (نیت و انگیزه) ای است که کنشگر به کنش خود می‌دهد؛ یعنی باید از دیدگاه کنشگر به عمل نگریست و زمینه اجتماعی و فرهنگی کنش را نیز در نظر گرفت

---

۱۰. از نظر وبر، جامعه‌شناس باید بی‌طرفی ارزشی را رعایت کند؛ یعنی نباید اجازه دهد ارزش‌ها و ترجیحات شخصی‌اش بر تحقیق و نتیجه‌گیری علمی تأثیر بگذارد. اما این به معنای نادیده گرفتن ارزش‌ها نیست، بلکه جامعه‌شناس باید نقش ارزش‌ها را در کنش اجتماعی تحلیل کند و نشان دهد که چگونه ارزش‌ها محرک رفتار انسان‌ها هستند

---

۱۱. قوم‌نگاری (اتنوگرافی) یک روش تحقیق کیفی است که در آن محقق برای مدت طولانی در میان یک گروه یا جامعه زندگی می‌کند، مشارکت فعال دارد و از طریق مشاهده مشارکتی، مصاحبه و مستندسازی، به مطالعه‌ی عمیق فرهنگ،رفتارها، باورها و تعاملات آن گروه می‌پردازد. هدف قوم‌نگاری، توصیف غنی و تحلیل تفسیری از جهان‌بینی و زندگی اعضای آن جامعه است

۱۲.

الف) جامعه‌شناسی خرد: مبنای بررسی، کنش‌ها و تعاملات چهره‌به‌چهره افراد و گروه‌های کوچک است (مانند خانواده، دوستان، کلاس درس). تمرکز بر معنای ذهنی کنش‌ها، نقش‌ها و ارتباطات بین افراد است

ب) جامعه‌شناسی کلان: مبنای بررسی، ساختارهای گسترده اجتماعی، نهادها، نظام‌های اقتصادی، سیاسی و فرهنگی و الگوهای کلان تغییر اجتماعی است (مانند دولت، طبقات اجتماعی، نظام آموزشی). تمرکز بر روابط قدرتی و تغییرات در سطح جامعه است

۱۳.

رویکرد	موضوع	روش	هدف
الف) تبیینی	پدیده‌های اجتماعی عینی و قوانین عام حاکم بر آن‌ها	روش‌های تجربی و کمّی (مانند آزمایش، پیمایش، آمار)	پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی
ب) تفسیری	معنا، انگیزه و تفسیر ذهنی کنشگران از کنش‌های اجتماعی	تفسیر (نگاه از درون برای فهم معنای پدیده‌ها) – روش‌های کیفی	فهم عمیق معنای کنش‌های انسانی و فرآیندهای اجتماعی

۱٤.

www.kenoon.ir

۱. فلسفه	**ب. موضوع آن اصل وجود یا قوانین کلی هستی است.**
۲. علوم طبیعی	**ه. به این دسته علوم که ابزار تسلط انسان بر طبیعت است، علوم ابزاری می‌گویند.**
۳. علوم انسانی و اجتماعی	**د. به این دسته از علوم به دلیل فهم معانی کنش، علوم تفهمی می‌گویند.**
۴. نظم اجتماعی	**الف. پیش‌بینی رفتار دیگران و همکاری با آن‌ها را ممکن می‌سازد.**
۵. نظام اجتماعی	**و. به ساختار اجتماعی پویا می‌گویند.** (در کتاب معمولاً نظام اجتماعی به ساختار پویا اشاره دارد)
۶. ساختار اجتماعی	– (اضافی)
۷. رویکرد تبیینی	**ج. بر آنچه مشاهده می‌شود، تمرکز دارد و معانی کنش را نادیده می‌گیرد.**
۸. رویکرد تفسیری	– (اضافی)